

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 20 (3182) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Stalint is Washingtonba várják

Marchall tábornok veszi át a földközi-tengeri szövetséges hadműveletek vezetését(?) — Szovjet katonai körök nem számítanak gyors ütemű előnyomulásra az arcvonal déli szakaszán

Zürichből jelentik: (B. T.) A Die Tat berlini jelentése szerint a német főváros diplomáciai köreiben úgy hírlik, hogy a Churchill washingtoni utazásáról egyre szaporodó hírek alapján most már nem lehet kételkedni abban, hogy az angol miniszterelnök meglátogatta Rooseveltet. Az a negatív irányzat, amellyel ezt az újabb találkozót Berlinben értékelik, az angol sajtóhangokból kihámozható megbeszélés anyagából adódik. A katonai kérdések mellett a szövetséges hadvezetést, mindinkább foglalkoztatja a tengeralttjáró harc. Ezenkívül bizonyos politikai kérdések megbeszélése is szükséges. Lehetséges, hogy tárgyalás végett Stalin is ellátogat Washingtonba. Berlinben úgy látják, hogy Amerikában és Angliában nyilvánvaló nyugtalanság uralkodik, mert a Szovjet teljesen homályban tartja szándékait és terveit Németország eszelges veresége esetére. Berlinben egyébként úgy vélik, hogy a bolsevista hatalom nem bizonyulna olyan szerénynek, mint ahogyan egyes európai országok szeretnék elképzelni.

A végső győzelem biztosan elkövetkezik

Róma. (MTI.) A Popolo di Roma Bernen át jelenti, hogy az Exchange Telegraph moszkvai jelentése szerint szovjet katonai körök kijelentették, nem lehet arra számítani, hogy az előnyomulás a keleti harctér déli szakaszán gyors ütemben folytatódjék. Figyelmeztettek szovjet körök arra is, hogy a német hadvezetés a legnagyobb erőfeszítést teszi az előnyomulás megakadályozására. Emellett a szovjet csapatokat is újjá kell szervezni, ki kell tölteni a hiányokat és részben fel is kell fegyverezni.

Helsinki. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Aian Santa című finn lap azt írja, hogy ha a Szovjet elleni háború tovább is tart, mint hittek, mégis hálásnak kell lenni a Sors iránt, hogy a leszámolás már 1941 januárjában megkezdődött, különben Európa elvesztett volna és a szovjeturalom az Atlanti-óceán partjait terjedt volna ki. Ha Európa gyors győzelmet aratott volna, az csak rövid időre hozta volna össze Európa népeit. A mostani háború a bizonyítéka annak, hogy Európa közös front a bolsevizmus veszedelmével szemben.

Berlin. (MTI.) A kedd reggeli német lapok a sztalingrádió harcokkal kapcsolatban egyöntetűen megállapítják, hogy Sztalingrád figyelmeztetés a német nép

számára a még keményebb ellenállásra és a még nagyobb elszántságra az eseményekkel szemben. A Deutsche Allgemeine Zeitung szerint a sztalingrádió német csapatok fegyelmessége és ön-

feláldozása még inkább eltölti a német népet azzal a tudattal, hogy míg katonáik készek meghalni a keleti hadszíntér legelőretolttabb őrhelyén, a végső győzelem biztosan elkövetkezik.

Fölötttest kap Eisenhower és Anderson

A Pest írja: Zürichből érkezett jelentés szerint Washingtonban mára várják annak a hivatalos jelentésnek kiadását, amely a szövetségesek politikai és katonai vezetőinek a nyilvánossággal közölhető határozatát ismerteti. Ugy tudják, hogy az egész földközi-tengeri hadviselés élére új parancsnokot neveztek ki Marshall tábornok személyében, akinek Eisenhower és Anderson egyaránt alá van rendelve.

Amsterdamból jelentik: (MTI.) Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat közli azt az algiri jelentést, amely szerint Peyrouthon főkor-

mányzó felhívást intézett a lakossághoz, hangsúlyozva, hogy különösen az élelmezés terén a nehézségek a közeljövőben bizonyosan még növekedni fognak.

Madridból jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Washingtonból jelentik, hogy az Egyesült Államok kormánya a jelen gazdasági együttműködést a háború utánig fenn akarja tartani. Hétfőn gyarmatosító terveket hoztak nyilvánosságra, amely szerint Alaszkában, valamint a Yukon vidékén és Brit-Columbiától északra egymillió négyzetkilométernyi területet bocsátanak rendelkezésre 100.000 ember telepítésére.

601 hajó elvesztését ismerik be Washingtonban

Madridból jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Spanyol Hírszolgálati Iroda washingtoni jelentése szerint a tengerészeti hivatal 8 amerikai teherhajó és egy 2250 tonnás parit örhajó német tengeralattjárók által történt elsüllyesztését hozta nyilvánosságra. Ezzel az Egyesült Államok hivatalos veszteségjegyzéke a tengeralttjárók által a háború kezdete óta elsüllyesztett amerikai veszteségeket 601 hajóban alapítja meg. Ezekből 190

hajót az amerikai partok közvetlen közelében, 178 hajót a Karibi tengeren, 46 hajót a Mexkói öbölben, 129 hajót az Atlanti-óceán déli részében, a többi más tengereken süllyesztették a német tengeralattjárók.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI.) A Stefani jelenti: Washingtonból jelentik: Japán hadihajók nemrégiben elsüllyesztették öt angol és amerikai tengeralattjárót a csendesóceáni csatában.

Titokzatos tüzek a brazilai kaucsukültvényeken

Buenos-Airesből jelentik: (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Amazonas braziliai állam kaucsukültvényein egy idő óta nagy tüzvészek pusztítanak. A tüzek jelentékeny károkat okoznak a brazil közgazdaságnak és az ószakamerikai behozatali társaságoknak, amelyek az Egyesült Államok számtájjára összehívásárolták a gumit. A tüzvészeket kommunista szervezetek garázdálkodásának tulajdonítják.

Lisszabon. (MTI.) A Stefani jelenti:

Londoni jelentés szerint a News Chronicle kalkuttai különtudósítója hangsúlyozza a város súlyos helyzetét. A lakosság folyton tiltakozik az élelmezési helyzet nehézségei miatt. A kenyérgabonával való ellátás a 400 millió országban olyan helyzetben, amikor a szállítási eszközök katonai célokra kellene, rendkívül nehéz, amit fokoz az, hogy 400 millió tonna rizs és más termékek, melyek termőterülete japán kézen van, hiányoznak.

Valld be őszintén

testvérem, hogy nem vártad a dolgok ilyen komoly fordulatát. Valld be, hogy a háborúról, erről a mairól is, egészen más elképzelésed volt és van, mint ahogyan a valóságban mutatkozik. Valld be, hogy minden eseményt elképzelésedhez mérsz és aszerint ítéled meg, ahogy elképzelésedhez hasonlóan világosabb, vagy sötétebb színt mutat. Nem akarom képzeletvilágodat és sejtéseiddel együtt hitedet is megbolygatni, csak azokra a reális és erős alapokra akarok rámutatni, amelyek egyedül irányadók minden esemény, minden kedvező és kedvezőtlen alakulás meöítélésében.

Csak arra akarlak visszaemlékeztetni, hogy a fegyverek első elördölését milyen lázas készülődések, milyen aggodalmaskodások előzték meg. Azok, akik a hadigépezetek méreteit csak megközelítőleg is ismerték s akik számoltak az ismeretlen tényezők egész sorával, mindjárt a kezdetben hangoztatták, hogy gigantikus bírkózás lesz az új világháború. Gigantikus bírkózás, amelyben a haditechnika soha eddig nem látott, de még el sem képzelt tárházának nyílnak meg széles kapui és amelyben a gazdasági erőforrások, barcoló népmilliók óriási összefogása rengeti meg majd a földet. A felelős vezetők beszédei, megnyilatkozásai, amelyek a háború meökezdésekor hangoztak el, telve voltak döbbenettel, tudatalatti aggodalommal és misztikummal a nagy elszántság és határozottság mellett. Igaz, hogy ez mindig így szokott lenni, amikor egy parancsszó, egy elhatározás egy aláírás, egy állásfoglalás, nagy események előre látható sorozatát és alakulását indítja el.

Miért kell most erre visszaemlékezni? Talán azért, mert soha sem szabad megfeledkezni a háború, általában a történelem alakító, irányító erői emberföltéttségéről. Ez az egyedüli helyes történelmi magatartás, egyedül valóságos alap minden gondolkodás, minden ítélet számára. Nem csak a sötétebb napokban, hanem az események kedvező alakulásakor is. Sőt ilyenkor még inkább. Az ember hamar elfelejti ugyanis, hogy ő a történelemnek csak hordozója és nem csinálója, bármennyire annak szeretné hinni is magát. Nem csinálója sem kiváló egyéniségekben, sem tömegekben. A félreismerésből, pedig sokkal nagyobb károk keletkezhetnek és sokkal veszélyesebb helyzet alakulhat ki, mint a megpróbáltatásokból.

Kérdem: mit tudunk volna kezdeni gyors győzelem esetén — igaz, hogy ilyesmire csak sekélyes gondolkodásnak számíthatnak, akik örök gyermekszobájuk mesévilágában még ma is szappanbuborékot eresztgetnek és színes kockák helyett színes téképekkel játszadoznak — amikor igazi győzelemnek, igazi kibontakozásnak

csak az új lelkeséget, az új embert tekinthetjük?

Milyen lelkesület alakított volna ki a számokba, gépekbe, emberi bölcsességbe vetett feltétlen hit, amely könnyű kibontakozás esetén az ember számára látszólag fényesen beigazolódtott volna? A párizskörüli békek és a népszövetségi csőd után megszünt minden közös erkölcsi alap és összeegyeztetési lehetőség a hatalmak és az érdekcsoportok között. Az érdekellentétek mind élesebben, mind határozottabban fogalmazódtak meg. Mi történik — ezt is kérdelem — ha az érdek, könnyű kibontakozás után, értékmérővé, eligazító normává lesz? Újkorai Babel készült a népek között, új világ merész tornya emelkedett a felhők fölé a civilizáció és a látszat, kulturák építőköveiből a reneszánsz és a vallási forradalom óta s most bebizonyult, hogy felülről nem kértek és nem is kaptak reá áldást és jóváhagyást. Az evilági érdekek nyelve mindjobban szétválasztotta az építőket s most éljük át a szétszórását.

Mi magyarok sem szakíthatjuk ki magunkat a nagy világtérből. Benne élünk és keretein belül hordozzuk igazságainkat, vivjük küzdelmünket. A nagy egészben kell keresnünk történelmünk értelmét és jelenünk magyarázatát is. A küzdelem nem idegen és nem szokatlan. Az sem lép meg bennünket, hogy számbeli, erőforrásbeli tehetségünket jóval meghaladó feladat elé állított a Gondviselés. Nem új dolog ez számunkra a történelemben. Sőt az sem lép meg, hogy érdekeinket túlhaladó eszményi javakért kell harcolnunk. Ezt tettük a századok folyamán még akkor is, amikor mások, szomszédaink nyilvánvalóan csak önző érdekeiket hajszolták. Harcunk önzetlen, eszményi jellegben találjuk meg éppen ma is kitarításunk, teljes erőfeszítésünk legbiztosabb alapját. Így értjük meg csak, hogy a legnagyobb áldozatokon keresztül történelmi hivatásunkat teljesítjük, azt a hivatást, amely része a történelem átfogó, nagy folyamatának, de önmagunké is: nemzeti létünk, keresztény európaiságunk alapvető feltétele. A történelem kétségbevonhatatlan tanúságát szolgáltatja annak, hogy kis népek is tudták nagy dolgokat véghezvinni, ha szövetkeztek a Gondviseléssel és magukévá tudták tenni a Gondviselés számukra világosan kinvitatkozott törvényeit. A Gondviselés szolgálata legbiztosabb záloga fennmaradásunknak.

Ha ilyen mélyre ástuk magunkat a történelem talajába, akkor már egészen nagy keretben és nagy távlatok világánál látjuk az események hullámlását, a szovjet téli offenzíváját, Sztálingrád hősi époszát, meghódított területek feladását, a súlyos veszteségeket. Akkor — testvérem — szomorúan kicsinyesnek fogod találni ösztönös életed, remegésed, rettegésed felülkerekedését. Akkor szegyelmi fogod, hogy az első komolyabb hírekre halálra rémülisz és rémítesz másokat is. Akkor belátod, hogy méltatlan vagy a nagy időkhoz, méltatlan vagy nemzedekedhez, a harcoló katonákhoz. Váld be őszintén testvérem, hogy megbuktál az első vizgán.

Polyák István

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

Támogatásban részesülhetnek az 1914–1918. évi hadikölcsön-károsultak

A Hivatalos Lap január 24-ik számanem haladja. Ez a jövedelmi határ a közli a belügyminiszter 240.000/1943. B. M. számú rendeletét az 1914–1918. évi hadikölcsönkárosultak támogatása tárgyában.

Támogatásban részesülhet, aki az 1939. évi július hó 19. napja és 1942. évi július hó 19. napja közötti időben legalább egy ízben ilyen támogatásban részesült, vagy az 1940. évi augusztus hó 30. napján a Román Királyság, illetőleg az 1941. évi április hó 1. napján az egykori Jugoszláv Királyság területén lakott és hadikölcsönkötvénye alapján támogatás iránt az 1942. évi június hó 30. napja előtt kérelmet terjesztett elő, vagy a hadikölcsönkötvény eredeti szerzőjének házasára, kiskorú gyermeke, vagy szülője, ha az eredeti szerző meghalt és a halálát megelőző három évben legalább egy ízben ilyen támogatásban már részesült.

Támogatásra utaltuk kell tekinteni azt, akinek bármely forrásból származó ésszjövédelme az évi 2000 pengőt meg

közös háztartásban élő vagy eltartott gyermek után személyenként évi 500 pengővel, a közös háztartásban élő, vagy eltartott házastársa, illetőleg egyéb tartásra köteles hozzátartozó után pedig személyenként évi 1000 pengővel növekszik. E jövedelmi határok bármelyikét 50%-kal magasabb összegben lehet figyelembevenni abban az esetben, ha a magasabb jövedelem melletti segélyezést a segélyszorozó családi, vagy személyi körülményei (munkaképtelenség, tartós és súlyos betegség, egy vagy több munka és keresetképtelen tartásra köteles hozzátartozó eltartása stb.) indokolják.

Támogatásban részesíttetnek kell tekinteni azt is, akinek a belügyminiszter segélyt engedélyezett ugyan, a megállapított segélyt azonban az igényjogosult elhalálozása, lakásváltozása, vagy egyéb ok folytán kézhez nem vette.

Részletesen közli a rendelet az igényelhető segélyezés összegét is.

Felmentette a törvényszék Bányai Károlyt az emberölés vádjáról

Bebizonyosodott a tanuvallomásokból a jogos önvédelem esete

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap délután részletesen beszámoltunk a halálos végű bagaméri kocsmai veredéki törvényszéki tárgyalásáról. Beszámoltunk a tanuvallomásokról, amelyek mind kedvezőek voltak Bányai Károly útkapára, aki védekezési szándékkal halálosan megütötte Somogyi Jánost. A lapzárta után folytatott tárgyalás többi tanui is kedvező vallomásokot tettek Bányai Károlyra.

A tanúk kihallgatása után az ügyész vádbeszédére került sor, aki azzal vádolta Bányai Károlyt, hogy szándékosan, de ölési szándék nélkül halálosan megütötte Somogyi Jánost. Halált okozó súlyos testisértés miatt szigorú büntetést kért.

A vádlott védője részletesen kifejtette a történeteket hivatkozva arra,

hogy Bányai önvédelemből követte el tettét és nem is sejtette, hogy az halálos volt. Az úton, mikor a oszondörök elfogták, legnagyobb meglepetéssel értesült a történetekről. Védenec felmentését kérte.

Ezután a bíróság visszavonult és délután 3 órakor egy órási tanácskozás után kibírdette az ítéletet, melyben Bányai Károlyt felmentette a halált okozó súlyos testisértés vádjáról. Indokolásában kimondta, hogy jogos önvédelem esete a tanúk egyhangzó vallomása alapján bebizonyított nyert. Özvegy Somogyiné keresetét polgári perre utasította.

A királyi ügyész az ítéletet megfellebbezte. Bányai Károlyt ezután a törvényszék a táblai tárgyalásig szabadlábra helyezte.

Rövidesen bevezetik a sütőiparban is a 8 órás munkanapot

Orvosolják a nagyváradai sütőipari munkások sérelmeit

Nagyvárad. Saját tud. Január 21-én a Budapesti Sütőipari Csoport tagértekezletét tartott. Az értekezleten megjelent Farkas Béla, a nagyváradai sütőcsoport elnöke is. Hegedűs József, a budapesti sütőipari szakosztály elnöke üdvözölte a megjelenteket s meleg szavakkal üdvözölte Farkas Bélát. Karkus Pál titkár számolt be ezután a csoport eddigi munkájáról. Jelentette, hogy az iparügyi minisztériumban elvi döntést hoztak a természetbeni járandóságról és közben van a 8 órás munkaidőről szóló rendelet

is, amelyet a közeljövőben ki fognak adni. Majd áttért arra a tárgyalásra, amelyet illetékesekkel folytatott a munkaadók kihágásával kapcsolatban. Beszámolt a munkabérek revíziójáról is és jelezte, hogy ebben az ügyben rövidesen tárgyalás lesz a munkások és a munkaadók között, ahol valószínűleg a munkaidő kérdése is szóba kerül.

Ezután Farkas Béla emelkedett szószárra, lelkes szavakkal buzdította a budapesti sütőipari munkásságot a komoly munkára, példának hozta fel a nagyvá-

radi munkások munkáját, ahol igen szép eredménnyel zárult a sütőipari munkások tevékenysége.

A tagértekezlet határozatlanlag kimondta, hogy országos küldött-kögyűlést hív egybe, ahol az országos sütőipari elnökséget fogják megválasztani.

Hétfőn délelőtt küldöttség kereste fel az Ipari Munkafelügyelőség vezetőjét, Adámfi Károly főtanácsost, ahol a sütőipari munkások sérelmeit panaszolták el. A főtanácsos tájékoztatta a küldöttséget a Munkafelügyelőség hivatásáról, különösen nagyváradi vonatkozásban. A küldöttség kifejezte azt az örömet, amivel a munkásság tudomásul vette a felügyelőségek kinevezését és bizalommal tekintenek a kormány szociális irányú szervezeteinek munkájára.

A küldöttséget megnyugtatták, hogy a nagyváradi sérelmek rövidesen el lesznek intézve.

Megállapították a városi építkezések sorrendjét

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn délután értekezlet volt a városházán dr. Soós István polgármester vezetésével, amelyen résztvett Tóth Sándor, a műszaki osztály vezetője, továbbá Pikó János és Bakó István főmérnökök is. Az értekezleten megvitatták a költségvetés beruházási tervének sorrendjét. A kialakult vélemény szerint elsőnek a tűzoltószertartást építik fel, azután a Gilyányi-úti elemi iskolára kerül a sor, majd a Népfürdőt fejezik be.

Foglalkozott az értekezlet az új városházai építésének a kérdéssel is. A polgármester utasította a mérnöki osztályt, hogy záros határidőn belül készítse elő a terveket, mert még ebben az évben elkezdik az építést.

Takarékoskodni kell az orvoságos üvegekkel

Nagyvárad thj. város polgármestere 664/1943. szám alatt a következő hirtelményt adta ki:

A gyógyszeres üvegekkel való ellátásban az utóbbi időben az anyaghiányra való tekintettel nehézségek mutatkoznak. A nehézségek kiküszöbölése és a gyógyszerellátás zavartalanágának biztosítása érdekében felhívom Nagyvárad thj. város területén működő orvosokat, hogy különösen a gyógyszeres üvegek esetében, rendeléseiket — amennyiben arra lehetőség van — mindenkor a beteg tulajdonában lévő és a gyógyszer kiszolgáltatására alkalmas gyógyszeres üveg felhasználására való utalással (vitrum adlatum) eszközöljék.

Nagyvárad, 1943. január 22.

Dr. Soós, polgármester.

Biztosítják a város februári és márciusi burgonyaellátását

Nagyvárad. Saját tud. Kedden délelőtt dr. Soós István polgármester elnökletével burgonyaértekezlet volt a városházán, amelyen a városi és megyei közellátási szervek vezetői is részt vettek. Megjelent az értekezleten dr. Fráter László ny. alispán, a MITESSZ beavárlója. Az értekezleten elhatározták, hogy a központtól kérni fogják Nagyvárad számára februárban kisebb, márciusban nagyobb mennyiségű burgonya kiutalását.

Sikertelen partraszállási kísérletet hajtottak végre az angolok a norvég partokon

Napról-napra még mindig hevesebbé válik a keleti téli csata. Stalingrádnál egyre súlyosabb viszonyok között harcolnak a hős német védők. A középső szakaszon betörték a németek a szovjet vonalakba

Berlin. (MTL) A Német TI jelenti: Hét brit gyorshajó megkísérelt vasárnapra virradó éjjel a norvégiai Laerwicknél partraszállítani angol csapatokat. A német parti védelem az előőrshajókkal együttműködve, visszavonulásra készítette az ellenséget. A légitfelderítés szerint csak öt angol hajó tudott elmenekülni. Két hajó elvesztésével számolni kell.

Berlin. (MTL) A Német Távirati Iroda katonai munkatársa csütörtöki jelentésében a hadihelyzettel foglalkozva megállapítja, hogy a keleti harctéren a téli csata napról-napra még mindig hevesebbé válik és a bolsevista tömegeknek immár több mint két hónapja tartó rohamával szemben a világ egyetlen hatalma sem tudott volna úgy helytállni, mint a német véderő és a Németországgal szövetsé-

ges hatalmak seregei. Stalingrád védőinek acélos harciszelleme már sok hét óta megtöri az ellenség legjobb hadosztályainak támadását. A szovjet haderőt itt igen nagy mértékben feltartóztatják. A szovjet ember- és hadianyag készletét itt már olyan mértékben kötik le, hogy az döntő jelentőségűvé válhat a keleti harctér többi része számára. Bárhogyan végződjék Stalingrádnál a csata, a harc a végső győzelem hajnalpírja lesz.

Záporosók akadályozzák a nyugat-kaukázusi hadműveleteket

Berlin. (MTL) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A nagy elhárító csata tovább tart.

A déli szakaszon csak helyenként engedünk átmenetileg az ellenséges nyomásnak. Nyugat-Kaukázusban és a Kuban folyó vidékén záporosó befolyásolta a harci tevékenységet. A szovjet csapatok gyengébb támadásai összeomlottak a német és szlovák csapatok vonalai előtt.

Manics és a Don között saját ellen-támadásaink a makacsul barcoló ellenséggel szemben elérték a kitűzött célokat. A Don és a Donec vidékén a szovjet csapatok a déli szárnyon csak gyengébb erővel támadtak. A támadásokat visszavertük és állásainkat megjavítottuk. Az arevonai megrövidítése céljából a voronyezsi hídfőt tervszerűen és az ellenség nyomása nélkül kiürítettük. A várostól délre elterülő szakaszon az ellenség széles arevonalon támad, de támadásai véres veszteségek mellett meghusultak.

A Ladoga-tótól délre az ellenség nappal és éjjel nagy erőkkel támogatott támadásai részben kemény közelharcokban összeomlottak.

Stalingrádban a veszélyeztetett német hadsereg a nyomasztó tulerőben lévő ellenséggel folytatott hősi és önfeláldozó harcban elévülhetetlen becsületet szerzett zászlóinak. A román 20. gyalogos hadosztály és az első lovas hadosztály kötelékei német bajtársaikkal vállvetve küzdenek és teljes mértékben kivették részüket ebből a diadorségből.

Észak-Afrikából csak helyi jelentőségű harci tevékenységről érkezett jelentés. Utóvédeink ellenséges felderítő előretöréseket vertek vissza. Harci gépeink bombázták Tobruk kikötőjét és repülőterét.

A voronyezsi hídfő kiürítésével jelentősen megerősítették a német déli szárnyat

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: A keleti harctér több hadászati sarkpontján, így a Kuban vidékén, a Manicsi mélyföldön a német oldaltá-

madások miatt meghusultak a szovjet támadások. Stalingrád védői minden nap súlyosabb viszonyok között harcolnak a bolsevista tömegekkel szemben. A Dontól északra és a donycsi arevonalon szovjet erősoportokat karoltak át és semmisítették meg a német csapatok. A voronyezsi hídfő kiürítése a déli szárny jelentős megerősítését tette lehetővé. A fővonal előtt több kisebb szovjet rohamsoportot

semmisítették meg és harcok során 9 szovjet harckocsit, 23 gépesített löveget, valamint 5 stalinorgonát romboltak szét. A középsőszakasz egyik helyén a németek betörték a bolsevista vonalakba és kifüstöltek 50 kis-

Ejjel-nappal bombázták a németek a szovjet utánpótlási vonalakat

Berlin. (MTL) A Német TI jelenti: Január 23-án a bolsevisták Leningrád előtt erős tüzérési előkészítés után két fegyveszázaddal és egy géppuskás századdal, összesen 500 emberrel megtámadták a württembergi és bádeni gránátosok állásait. Súlyos veszteségek árán sikerült átmenetileg behatolni a német árkokba. A gránátosok azonban ellentámadással kivették az ellenséget. 220 bolsevista halott maradt a csatatéren.

Berlin. (Interinf.) A német légerő január 24-én a keleti arevonalon éjjel-nappal folytatta támadását a szovjet állások és támaszpontok ellen. Súlyos támadást intéztek az ellenség utánpótlási vonalai ellen is. A szovjet vasárnap 38, a három legutolsó napon 95 gépet veszített. A Don alsó szakaszán 20 páncélost elpusztítottunk és az ellenséget visszavettük. A Don és a Donec között a súlyos elhárító csata tovább tart.

Táplálkozzunk vitaminnal!

Pompas ízű hibátlan fajtalmák: Jónathán, aranyármén, batulponyik, ananász és ranettek. 160-180-200-220-240 fillér, Jürcsáknál. Mussolini-tér. Telefon 11-96

erődöt. Ezeknek legéységét megsemmisítették. A Ladoga-tó menti csatában a német csapatok sikeresen helyáltak a bolsevista tömegtámadásokkal szemben. A légihaderő itt 21 szovjet gépet lőtt le. A jeges-tengeri arevonalon 11 repülőgépet veszített a szovjet.

Róma. (MTL) Az olasz főhadiszállás 975. közleménye: Tripolisz nyugati részében mérsékelt harcitévőkénység folyt előretolt ellenséges osztagok és hátvédeink között. Hadmozdulataink szabályszerűen folynak az új arevonai irányában. Bombavető kötelékeink erőlesen támadták Tobruk kikötőjét és repülőterét és nagy tüzeket okoztak. A tuniszi szakaszon több helyütt helyi jelentőségű harci cselekmények a tengelycsapatok javára végződtek. Német vadászok lelőttek egy gépet. Az ellenséges légerő néhány bombát dobott le Palermó környékére és Porto Empedocle vidékére. Palermóból nem jelentettek kárt, míg Porto Empedocleben néhány polgári lakóházat találat ért. Három támadó gépet lelőttünk. Két olasz gép nem tért vissza támaszpontjára. Az algéri vizeken egy tengeralattjárónk két torpedóval eltalált és elsüllyesztett egy karavánban haladó nagy ellenséges gőzöst.

Szilárdan német-olasz kézen van Tuniszban minden fontos állás

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: A tuniszi hadszíntéren valamennyi hadműveleti jelentőséggel bíró állás szilárdan a német és olasz csapatok kezén van. A legutóbbi harcokban több mint 3000 foglyot ejtettek a tengelycsapatok és azonkívül 7 páncélost, 19 löveget, 87 nehézpuskát, 58 gépjárművet zsákmányoltak.

Róma. (MTL) Az olasz közvélemény, bár szomorúan, de nyugodtan fogadta Tripolisz kiürítéséről szóló hírt. Az olasz sajtó hangoztatja, hogy az észak-afrikai győzelem Tuniszban

fog eldőlni és itt kell összeszedni minden erőt, hogy megakadályozzák az angolszász tervek megvalósítását.

Berlin. (MTL) Tripolisz kiürítésével kapcsolatban a Német Távirati

Iroda hivatott katonai oldalról azt a felvilágosítást kapta, hogy a város feladását már régen elhatározták. Tripolisz időleges feladására és a német páncélos hadsereg visszavonására szükség volt, mert Tuniszból az ottani szárazföldi ellátás a nagy távolság miatt tartósan aligha lehetett volna biztosítani. A tengely tuniszi állásai lehetővé teszik a támadó hadműveletek újbóli megkezdését.

Miről tárgyal Churchill Washingtonban?

Róma. (MTL) A *Giornale d'Italia* értesülése szerint az *Exchange Telegraph* angol hírügynökség közölte, hogy Churchill valószínűleg Washingtonban tartózkodik, hogy Roosevelttel megbeszélje a háború legfontosabb kérdéseit. A hírügynökség megemlíti, hogy Angliát és Amerikát elsősorban a tengeralattjáró veszély aggasztja. A tárgyalásokon szóba kerül az észak-afrikai hadműveleteknek egységes parancsnokság alá helyezése, *De Gaulle* és *Giraud* közötti közvetítés, az összes arevonalon folyó hadműveletek egységes irányításának kérdése.

Berlin. (MTL) Illetékes német helyen közlik: A Wilhelmstrasse rendelkezésére áll a hírekből kiderül, hogy Churchill brit miniszterelnök ismét Washingtonba utazott. Abból a tény-

ből, hogy Churchill ismét vállalta az atlanti-óceáni út faradalmait. Berlinben a szövetségesek között megoldásra váró kérdések sürgősségét látják, különösképp arra következtetnek, mennyire égetővé vált az angol-amerikai ellentét. Azokra a témákra, amelyeket Washingtonban tárgyalnak — berlini felfogás szerint az angol sajtóba vetett egyetlen pillantás enged következtetni. Az utóbbi időben a lapok az észak-afrikai kérdés megoldását sürgetik. Kétségtelen, hogy a Washingtoni megbeszélések tárgya lesz egyrészt Anglia, másrészt Amerika viszonya a Szovjetunióhoz.

Buenos-Airesből jelentik: (MTL) A Stefani Iroda jelenti: Mint Washingtonból jelentik, az amerikai kongresszus igen kedvezően fogadta több szenátornak olyan értelmű indítvá-

nyát, hogy hagyják az oroszokra, kínaiakra és az angolokra a hadviselést, Amerika pedig termeljen.

Genf. (MTL) A Német TI jelenti. Washingtonból jelentik, hogy az Egyesült Államok hadbalépése óta az egyes tagállamok kormányzói hétfőn tartották első közös értekezletüket. Az értekezleten a muokáshánnal, az élelmezési és tüzelőanyaggyártás el-látás nehézségeivel foglalkoztak. *Patterson* államtitkár, a hadügyminiszterium kiküldötte bejelentette, hogy az északamerikai hadsereg legnagyobb része még a kiképzés állapotában van. Az amerikai közvéleménynek hosszú háborúra kell berendezkedjék és óvakodnia kell a jogosulatlan derüléstől.

Amíg három kiló zsir eljut odáig...

Milyen szánalmasan lapos, agyonkopatott és banális ez a cím! Szinte fizikai fájdalmat okoz a leírása. De mit tegyen az ember, ha oly szegény a szókincs, hogy minden, számításba jöhető címek között ez az egyetlen látszik alkalmasnak arra, hogy magába sűrítse s visszavetítse ez elbeszélés hőse — három kiló zsir — kalváriás útjának egész, mélység, sötét tragédiáját?

Történt pedig az Ur 1942-ik esztendőjének utolsó negyedében, hogy közhírré tétetett:

„Minden háztartásban le lehet vágni legalább egy disznót...”

Lehet, hogy pontosan nem így hangzott a rendelet szövege, lényege azonban ez volt s mi összeültünk, megtanácskoztuk a dolgot: ha minden háztartás vághat, miért ne vághatnánk mi is? Mért legyünk mi utolsók a megyében?

Elhatározásunkat tett követő, s vágtunk. No, nem afféle jól feljűjt, 250—300 kilogrammos, magát vonszolni is alig tudó hizott csodát, amit a régi — mondjuk: „boldog” — békevilágban vadászónak neveztek, hanem csak olyan szerény, 75 kilónyi, újévi malac mivoltából még alig felserdült süldőskét, mely divatos áramvonalas karcsúságával a maga társadalmában méltán kereshette volna kótéltancosként minden napi maslékját.

Ma azonban — kellő áhitattal és tisztelettel a hangléjtésben — ezt is disznónak nevezik. (Annál fosszabb ránev. Mert különben még élhetett volna egy évig.)

Szóval: disznót vágtunk. Azaz: vágtunk. Mert a nem mindennapi család esetében nem nálunk zajlott le, hanem ott és azoknál, ahonnan s akikről virganc állatkánkat vásároltuk. A vágás engedélyezéséről kiállított cédulát is nekik adtuk oda, hogy szűkség esetén igazolni tudják magukat. Hogy ez mennyiben tartozik a tárgyhoz? Ajaj, majd az is kiderül a továbbiakból.

Mert — ahogy régebbi Karády-láger mondja: „ott kezdődött minden fájdalom...”

No, de tartunk sorrendet.

Már napokkal a vágás előtt lidérces álmok gyötörték: mi történik, ha rékonnyongó sertéscecskénk — sértésnek ne vegye! — nem lesz hajlandó annyit zsir adni, hogy a beszolgáltatandó három kilogramm hízalék belőle?

Ettől a gondtól azonban néhány napon belül megszabadított jó sorsom. Szinte hihetetlen, de közel 7 — mondja és ír: hét! — kilogramm zsirunk lett. A dolog legaggasztóbb részén tehát túl vagyunk. — gondoltam megkönnyebbülve s amint a „zsirkészlet” hazakerült, már hozzá is láttam a beszolgáltatandó mennyiség kiméréséhez. 13 dakát még rá is adtam, nehogy kevésnek találják.

Következett tehát a legközelebbi s legkönnyebbnek vélt lépés: a cédula elkérése azoktól, akiknél a vágás történt. S most csapott le a derült égből az első villámsapás: a cédulát nem találták. Elvesztett.

Mit tegyünk?

Elküldjük a zsirt anélkül. Elvégre a zsir a fontos a közellátás szempontjából, nem a cédula. Ez csak világos!

Elküldjük.

— Hála Istennek, ezt is elintéztük, — gondoltam megkönnyebbülten.

Tévedtem. Nem intéztük el. A fiú visszajött azzal, hogy azt mondták: szombaton vigye.

Rendben van. Elviszi szombaton. Ezen

csak nem fogunk fennakadni?

S elvitte szombaton. Részemről újabb megkönnyebbülés. Újabb tévedés. A fiú visszahozta a zsirt; majd hétfőn vigye — kapta az újabb utasítást a Hitler-utcai „Hangya” zsirbeváltó különítményétől.

— Hát vigye hétfőn! — mondtam én. a türelmetlenség enyhe árnyalatával immár a hangomban.

Hétfőn elvitte. Várakozott. Lekéste lavente-órját, elmulasztotta napi munkájának egy tekintélyes részét, de végre mégis eljuttat a megváltó — azaz beváltó kirendeltség elé. Öröme azonban korai volt. Megtudta, hogy cédula nélkül nincs zsirátvétel. Teremtült elő a cédulát, különben nem fogadják el a zsirt.

S a három kiló 13 deka zsir, nyugodt álmaim kegyetlen elrablója, ismét itt áll előttem fagyos keménységével, finom hólyagpapírba csomagolva — és gyötör és vádol és pillanatra sem hagy nyugtot.

Mit csináljak vele? Szivesen szétosz-

Február 1-ig minden háztulajdonos függessze ki kapualjában a nyilvántartó jegyzéket

Minden lakás-, üzlet-, iroda-, raktár- és pincebérlőnek a nevét ki kell írni

Nagyvárad. Saját tud. Az új lakásbérleti szabályrendelet arra kötelezi a háztulajdonosokat, hogy házaik kapualjában, szembeutó helyen függessze ki és tartsák állandóan kifüggesztve az úgynevezett nyilvántartó jegyzéket.

Ez a rendelkezés voltaképpen nem új városunkban, miután a háztulajdonosok eddig is kötelezve voltak ilyen jegyzék kifüggesztésére. A különbség a régi és az új rendelkezés között az, hogy eddig csak a házban lakók, vagyis tehát a házban lakó háztulajdonos és az ugyanott lakó bérlők neveit kellett a jegyzékben feltüntetni. Ellenben az új szabályrendelet rendelkezései szerint ebben a jegyzékben fel kell tüntetni a bérbeadóknak (társas házaknál a bérbeadóknak) s házhazasonbérbeadóknak, házhazasonbérlőnek, társas házaknál a tulajdonosok közül kijelölt meghatalmazottnak, vagy más meghatalmazottnak, (házkezelőnek) neveit és pontos lakcímét.

Tehát, ha a tulajdonosok, vagy ezek meghatalmazottja, vagy a házkezelő, a házhazasonbérbeadó, vagy házhazasonbérlő nem a házban laknak, akkor neveiket kívül a lakhelyekülről szolgáló községet, továbbá utca és házszám szerint megjelölt lakásaikat is fel kell tüntetni. Továbbá ugyancsak fel kell tüntetni a jegyzékben a házfelügyelőnek és minden bérlőnek neveit és lakásaik közlelbi megjelölését, vagyis azok fekvését (alagor, földszint, emelet, padlás) és lakásaik számait.

A szabályrendelet „minden bérlő” felsorolását írja elő, amiből azt kell megállapítani, — de egyébként erről illetékes helyen érdeklődésünk alapján is meggyőződést szereztünk — hogy nemcsak a házban lakó bérlőknek, hanem azoknak a neveit és lakásaikat is fel kell tüntetni a nyilvántartó jegyzékben, akik-

tanám már magam az igényjogosultak között, csak szabadulnék tőle, csak visszaadná végre a lelki nyugalmaimat.

Már arra gondoltam, hogy szabályszerűen felbélyegzett szívhez szóló kérvényt nyújtok be a „Hangya” tek. zsirbeváltó különítményének, kérve:

Könyörüljenek rajtam! Fogadják el ezt a 3 kiló 13 deka zsirt úgy, ahogy van, cédula nélkül, de hiánytalanul, sőt némi ráadással, — ha már az a fránya cédula elveszett! Higyjék el nekünk becsületésóra, hogy vágtunk, különben nem lenne zsirunk. De azt is elhihetik, hogy engedéllyel vágtunk, mert ha „feketétünk” volna, nem árulnánk el magunkat azzal, hogy beszolgáltatjuk a zsirt...

...No lám, most veszem észre, hogy nagyjából már meg is írtam kérvényemet, még hozzá a nagy nyilvánosság előtt. Igazán szégyellem, nem akarom... De most már mindegy. Hátha így is elolvassák?

Próba szerencse. S talán mégis sikerül majd beszolgáltatnom a zsirt még a háború vége előtt — de legalább is az általános olvadás megindulásáig?!

(M. F. V.)

Vasárnap Szigligeti-délután

A Szigligeti Társaság elnöksége az új évre programot állított össze. Nemcsak a Társaság régi tagjait szólaltatja meg, hanem új tehetségeket is teret öhajjt nyújtani a nagyközönséggel való kapcsolatok kimélyítésére.

Vasárnap, január 31-én délután hat órakor rendezik meg a második felolvasó ülést, amely ennek a programnak jegyében nyújt teret a más ismert és a Társaságban eddig nem szerepelt íróknak. A második irodalmi délutánon Căstanoné Közszeghy Marienne művészettörténeti tanulmányát, Horváth Imre, az országosan ismert kiváló költő és Soltész Kálmáné Szathmáry Böske, a kedves versek írója pedig verseiből olvasnak fel.

A Társaság nem szed belépti díjat, ellenben a Főmértésségi Asszony felhívására megindult adakozáshoz kér önkéntes hozzájárulásokat.

Felhívás kertésznövények kivételére

A Földmívelésügyi Miniszterium 259.289/192. II. 3. ü. o. számú rendeletére való hivatkozással felhívom a kertészeti telepek tulajdonosait, hogy akik előnövények külföldre való szállításával kívánnak foglalkozni, a szabadforgalomra jogosított kertészeti telepek 1943. évi kimutatásába való felvétel végett 1943. január hó 30-ig saját érdeklükben jelentkezzenek a városgazdasági ügyosztályon. (Város-háza, II. em. 26. sz.).

Nagyvárad, 1943. január 25.

Klemens Rezső s. k. gazdasági tanácsnok.

Erdélyi József kilépett a Petőfi-Társaságból a zsidó tagok miatt

Ismeretes, hogy Erdélyi Józsefet, egyik legnagyobb ma élő népi költőnk pár hónappal ezelőtt a Petőfi Társaság tagjává választotta. A megválasztás után Erdélyi meg is jelent a társaság ülésén, majd később nyomatékos kifejezést adott azon véleményének, hogy a Petőfi Társaságot meg kell tisztítani a liberális világban bekerült zsidó tagoktól. Tisztogató munkája azonban nem sikerült s ennek következtében a nemzeti gondolathoz mindig hű költő levelében bejelentette a társaságból való kilépését, Erdélyi többek között a következőket írja kilépő levelében:

„Kilépésemre az a meggyőződésem indít, hogy indítványaimat a Társaság regenerálásáért, elsősorban a zsidó tagoktól való mentesítéséért illetően, a Társaság vezetősége nem veszi komolyan, elnöke meggyőzősége nem mondja...”

Erdélyi József levele bizonyára élénk vitát támaszt irodalmi körökben, s talán észretériti majd azokat is, akik abbéli hitükben, hogy az irodalomban nem lehet politikát belevinni, még mindig tag teret engednek a zsidóságnak, illetve összetévesztik a magyar irodalmat a magyarságtól mindig távolálló — zsidó irodalommal.

COPFI A FRONTON

Sokan ismerik Copfit Nagyváradon. Pedig nem itt született. Bölcsőjét sem ringatták itt. Nagymamáján kívül semmiféle rokona nem lakik városunkban. Kézdetben ismerőse sem volt itt. Mégis egyszer csak itt volt és közismert lett. Jött, mint Szent József napján a fecske, vagy március elején a hóvirág. Csitri leány, a haja iskoláson két dús varkocsban tityeggett le, s ha jól emlékszem, még szalag is volt benne. Ennek a két varkocsnak köszönheti a nevét is. Mert ma már mindenki csak úgy ismeri, hogy: Copfi.

A szürke nővéreknél lakott. A felszabadulás után nagy lendülettel állott be a dolgozó leányok megszerzésének munkájába. Gyakorlatibb, kiagadtebb barátok mellett nagyon jól érvényesült széleburdisága, szélvész-kisasszonyosága. Ha kellett, komoly rábeszélő volt, de ha úgy hozta a szükség, akkor szívesen vállalta a bohóc szerepét is. Mindenkit meenevetetett. Mindenütt derűt, mosolyt ébresztett. S ha itt-ott nagyképen lemosolygottak: ja, a Copfi — erre nem kellett sokat adni, mert az bizonyos volt, hogy Copfi egyéniség. Olyan valaki, akivel foglalkozni, akiről beszélnek, akinek jómondásai, széleburdiságai események, megbeszélni való érdekességek.

Mindig jó kedve volt. Sohasem lehetett komoly panaszt hallani szűzéből. Pedig lehetett volna oka rá bőven. Elszakadt a családi házból — ki tudja miért? Idegenben kellett élnie és a serdülő leány szeretetre, megértésre, anyás barátságra szomiuhozó lelkiületével kapaszkodott bele minden jó szóba, minden barátságba, minden kis szeretet-morzsóba. Nem tudom, volt-e, aki megfigyelte? Én úgy vettem észre, hogy a könny gyakran felcsillant szemében. Talán ő maga sem tudott róla. De ezek a könnyek mélyre szánalmat ébresztettek mindig bennem.

Copfi csak tizenöt éves volt, amikor megismertem. A dolgozó leányok mozgalmá hozta be a szerkesztőségbe. Az első pillanattól kezdve közvetlen és fölötté közlékeny volt. Mindent meatudtam élete folyásáról. Mindent, amit egy tizenöt éves leány érdemesnek vél elmondani magáról. A második találkozásnál már kis noteszét is meamutatta. Aforizmákat és befejezetlen verseket olvastam benne. De nem is a vers és nem az aforizma volt fontos, hanem az, hogy Copfi egyéniség. Ez a kis notesz kétségbevonhatatlanul elárulta. Fölkeresett azután többször is. Meaneveztette könyveimet, leveleimet. Nyuatalan és közvetlen volt. Mint egy tizenöt éves leány, aki a serdülő kor lázát nem tudja egy édesanya megnyugtató közelségében lehűteni. Aki nem tudja a fölötté kibontakozó csodálatos élet-égből csillagait meacélni és emiatt csupa titokzatos vágyak megmagyarázhatatlan sejtelmek gyötrik, kinozzák.

Az anyanélküliség, az egyedülvalóság azonban csodálatosan kifejllesztette benne az önállóságot. Gyorsan határozott és még gyorsabban hajította végre akaratát. Amikor beleg voltam és a portás nem akarta beengedni, egyszerűen megfogta a jó öreggel — termete és ereje van hozzá — szépen félreállította az utóból és félre-

hant a lépcsőn. Azzal a lendülettel, huncut mosolygással rohant be a szobámba, amellyel a hűledező öreg portást elintézte. De ez nagyon jól állott neki és nem lehetett érte megharagudni.

Később a két varkocs eltűnt és nagyon kezdte tésülni a haját. A név azonban menthetetlenül rajta maradt. Az új hajviselettel több komolyság is költözött buksijába. Tanulni kezdett. Folytatni akarta a négy középosztályt. Ezt azonban hamar meguntta és hasznosabb, gyakorlatibb utakra lépett. Beállott a kórházba laboránsnőnek. Itt azután elemébe került. Olyan buzgalommal fogott hozzá a keze ügyébe kerülő dolgok elsajdításához mintha szigorlatra készülődne. Ebben az időben már ritkábban találkoztunk. S ha találkoztunk, nem mulasztotta el tudománvát megcsillogtatni. Csak úgy kapkodtam a fejem a sok turcsa műszó elől. Ruhájának és cipőjének minden kis pocsolyájához egész tudományos magyarázatot fűzött. A vegyi anyagok, a bomlások, akciók és reakciók egész sorát tanultam meg tőle. Belegék, operá-

ciók, halálesetek és boncolások olyan természetességgel sorakoztak mondanivalójában, mint régen a versek és a kis szerelmes huncutságok.

Jött azután az önkéntes vöröskeresztes taniolyam. Természetesen Copfi volt az első jelentkező. Nagy szorgalommal vetette rá magát a tanulásra és sikeresen le is vizsgázott. Nagyon büszke volt ebben az időben. Kicsit meg is komolyodott és most már nem mutatta meg soha a kis noteszét. Pedig alig „öregedett” valamit. De a dolgait most már teljes önállósággal és határozottsággal intézte.

Amikor először mondotta, hogy kimegy a frontra, kinevettem. Mit is kezdenének ott egy bakfissal? — mondtam neki. Nem haragudott meg érte, csak elkomolyodott és annyit mondott: rendben van, meglátjuk! Ezt már olyan komolyan mondotta, hogy magam is megijedtem tőle. Röviddel ezután meg is kapta behívóját Budapestre, az egyik hadikórházba. Örömmel és szívesen ment — készségesen sodortatta az élettel magát tovább...

Néhány hét múlva hallottam, hogy Copfi kiment a frontra. Kórházvonatra kérekedett fel és nem lehetett eltéríteni szándékától, pedig fiataisága miatt semmiképpen sem akarták vin-

ni. De elment. S azután sokáig nem hallottam róla. Most egyszerre megjelent a láthatáron. Frontot járt, légitámaddásokat átél, magas kitüntést szerzett. Charkovról, Kiewről, Polataváról úgy beszél, mint mi Kolozsvárról, Debrecenről. A marcona hadiak, a sebesült legények, bácsik mind: gyermekei, fiai. Az alig tizenöt éves leány úgy beszél róluk, mintha állkendős bébik lennének. És vágyik vissza köztük. Vágyik, bár egy kissé férdatnak érzi magát. Mert a sok tapasztalattal együtt „idegeket” is szerzett magának. Most már idegeit is pihentetni kell. Azután pedig, ha szükség lesz rá, újra ki a frontra. Addig is vissza Budapestre, az ötszázötösbe, ahol „fiai, gyermekei” várják.

Ugy ül velem szemben, mint a megtestesült komolyság. Nam, ez nem a régi kis Copfi. Szélszész kisasszonyt feltalta az élet s most itt ül velem szemben egy tizenöt éves, komoly hölgy, akit már csak magamban merek Copfinak nevezni. Amikor meg akarom szólítani, keresni kell az igazi nevével... Igen, Vilma, Vilma nővér. Olyan turcsán hangzik, de most már ez az igazi neve. S amikor vendégem érkezik, már határozottan mutatom be: Vilma nővér, aki most érkezt a frontról... (PONT.)

Próbaldőre felfüggesztették a feketebőrt vásárló berettyószéplaki szücsöket

Enyhítő körülménynek tekintette a bíróság, hogy több ízben hiába kértek anyagkiutalást

Nagyvárad. Saját tud. Ragályi István és Nics József Berettyószéplak községbeli szücsmesterek közszükségleti cikkek jogtalan megvásárlása és felhasználásával vádolva kerültek a nagyváradi törvényszék elé a vádirat szerint Ragályi István az elmúlt év nyarán 119 kilogramm nyersbőrt vásárolt, amit nagyrészt fel is dolgozott, majd röviddel ezután Nics Istvánnal együtt 5 darab borjubőrt vásároltak és használták fel. Ragályi István ellen tehát két ügyből kifolyólag is indult eljárás, tekintettel azonban arra, hogy a büntető törvénykönyv értelmében mindkettő egyformán minősül, a bíróság a két ügyet egyszerre tárgyalta.

Ragályi István kihallgatása során beismerte a bűncselekményt s védekezésére azt hozta fel, hogy a bőrelosztó központtól nem kapott árut, családja éhezett s így kénytelen volt olyan uton szerezni árut, ahogy sikerült. A bíróság kérdésére, hogy kért-e az iparához szükséges anyagot, a vádlott kijelentette, hogy úgy Budapesten, mint Kolozsváron közbejárt a kiutalás érdekében, azonban sem írásbeli kérelmei, sem személyes közbenjárása nem vezetett eredményre. Az anyagbeszerző központ ugyanis azoknak, akik nem régen szerezték meg iparukat — Ragályi szerint — nem ad árut s miután ő is azok közé tartozik, akik 1941-ben kaptak iparengedélyt, nem is remélhette, hogy a munkájához szükséges anyagot megszeresheti.

Nics István szintén azzal védekezett, hogy nem kapott anyagot s ezért vásárolta Ragályival együtt az 5 darab borjubőrt „feketén”.

A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése előtt tanuként hallgatta ki: Daróczy Árpádot, az anyagbeszerző köz-

pont főtisztviselőjét, aki elmondotta, hogy a jogtalan uton szerzett áru értéke megközelítette, azonban semmi esetre sem haladta meg a 2000 pengőt. A bíróságnak arra a kérdésére, hogy Ragályi és Nics kértek-e árut, a tanu azt válaszolta, hogy tudomása szerint több ízben is folyamodtak anyagért, a bőripari központ azonban mindaddig nem telejtű az ilyen természetű kérelmeket, amíg az új ipar tulajdonosának kérvénye és helyszíni vizsgálat alapján még nem állapítja az áruigénylők műhelyének termelőképességét.

Dr. Sahin Tóth Rafael királyi ügyész mondtatta el ezután vádbeszédét s a vádat minökét vádlottak szemben teljes egészében fenntartotta.

Dr. Szatmáry István védő viszont azt fejtegette, hogy a vádlottak nem üzérkedésre vásárolták az anyagot s a bíróság ele terjesztette az illetékes hatóság bizonyítványát arról, hogy mindkét szücsmeister több ízben folyamodott már aruért az anyagelosztó központhoz. Hatósági irásokkal igazolta továbbá azt is, hogy Nics István a „feketén” történt vásárlásnál az illetékes iparhatóságnál jelentést tett, végül felmutatta a védő a Nics elleni büntető parancsot, amely szerint őt az alsóbb fokú hatóság már 50 pengő pénzbírsággal sújtotta. Védenéj részére felmentő ítéletet, vagy amennyiben a bíróság a bűncselekményt megállapítani, a legenyhébb büntetést kiszabását kérte.

A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet. Ragályi Istvánt és Nics Istvánt bűnösnek mondotta ki a jogtalan árubeszerzés cselekményében, azonban tekintettel töredelmes vallomásukra arra, hogy üzérkedni nem akartak, valamint súlyos körülmé-

nyekre. Ezért tettük büntet helyett vétségnek minősítette és Ragályi Istvánt három hónapi, Nics Józsefet pedig egyhónapi fogházbüntetéssel sújtotta. A büntetés végrehajtását azonban három évi próbaldőre felfüggesztette a bíróság. Az ítélet jogerős.

Országos fényképverseny Csik-megye téli tájszépsegeinek ismertetésére

A Magyar Országos Tudósító jelenteti Csik megye téli tájszépsegei eddig meglehetősen ismeretlenek maradtak a nagyobb tömegek előtt, mert a megfelelő fényképanyag hiánya miatt elmaradt a kellő hírvers. Ezen a helyzeten kíván segíteni az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal csikszereadai kirendeltsége, amikor országos fényképversenyt írt ki minden működő fényképező számára. A képek tárgya lehet bármely hely távlati képe, estere, sí-lesiklopálya, sí-ugróánc és kirándulóhely, általában minden olyan tárgy kép, amely alkalmas arra, hogy felhívja a figyelmet Csik megye téli idegenforgalmi helyeire és szépségeire. A képek feketefehér másolathoz, fényezettek 18x24 cm. nagyságban küldendők be az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal csikszereadai kirendeltsége címére jellegével ellátva, a tárgyat megjelölve és a nevet tartalmazva, lezárít borítékban. Nevezési díj személyenként 4 pengő. Beküldési határidő április 1. Első díj 200, második díj 150, harmadik díj 100, negyedik díj 50 pengő. Egy személy legfeljebb 6 képet küldhet be.

Négy és félmillió köbméter vezetéki vizet ivott meg Nagyvárad 1941-ben

**Részletes tisztiorvosi jelentés Nagyvárad egészségügyi helyzetéről.
121 kilométer hosszú vízvezetéke van a városnak. Decentralizált
egészségvédelem a szociális gondozás jegyében**

Most készült el izléses füzet formájában és könyvnyomatos kiadásban Biharvármegye, illetve Nagyvárad város közegészségügyi jelentése az 1941 évről. A jelentéseket dr. Heinrich Béla m. kir. tisztifőorvos készítette el nagy gondnal és a helyzet pontos, adatszerű megrajzolásával. A Nagyváradra vonatkozó jelentés, amelyet a belügyminiszterhez terjesztettek fel, többek között a következőket tartalmazza:

Jelentésem ez alkalommal kissé terjedelmes — írja dr. Heinrich Béla tisztifőorvos bevezetőjében — mert első jelentésem ez a városról és szükségesnek látszik, hogy közegészségügye előzményeire is figyelemmel legyenek, továbbá jellemezem is a várost, amire egyébként figyelemmel lenni nem szokás. Nagyvárad tiszta városi jellegű település, fejlett iparral, kereskedelemmel és művelődéssel. Terjengős beépítési viszonyai ellenére is távol áll az alföldi falu-városok jellegétől. Ami jelentésében visszatetszőnek látszik, nagyrészt a román megszállásnak köszönhető. Ezen idő alatt ugyanis a város minden tekintetben, tehát közegészségügyileg is visszaesett.

Népsűrűség, ivóvizellátás, egészségügyi személynzet

Népsűrűségéről a következő adatok állnak rendelkezésre:

Nagyvárad lakosainak száma és népsűrűsége 1930-ban 82.355, 1 km²-re 1568 lakos esik, 1941 elején 92.798, 1 km²-re 1767 lakos esik, 1941 vége 93.088, 1 km²-re 1773 lakos esik.

1930-ban a trianoni Magyarország városai közül csak Budapest népsűrűsége volt nagyobb. Nagyvárad nagy népsűrűségének oka a város kis kiterjedése. Nincs földje. Beépített területe kb. 19 km². Az erre a területre számított népsűrűség 4899.

A város központi vízvezetékkel van ellátva. Csőhálózatának hossza 121 km. A vízművek vezetősége szerint a lakosságnak kb. 100%-a ellátott vízvezetéki vízzel, úgy, hogy a város házainak csak kb. felében vezették be a vizet, de a város többi lakosát 95 közkút jellegű vízvezetéki utcai csaporról látják el ivóvízzel. A vízgyógyászat 1941-ben 4.458.673 m³ volt, ami ebben az évben fejenként 48 m³ vízgyógyásztást jelent.

Szennyvíz csatornázás. A szennyvízcsatorna hálózat hossza 56 km. 672 m. A csapadékvíz csatorna hálózata 69 km. 672 m-t tesz ki. Szennyvízcsatornával a lakosságnak kb. 65—70%-a ellátott.

Egészségügyi személynzet. Orvosok: 1 m. kir. tisztifőorvos, aki egyben a vármegyei törvényhatóságnak is m. kir. tisztifőorvosa, 2 m. kir. tisztiorvos és 6 városi orvos. Fertőtlenítő

Hirdessen a Magyar Lapokban

egészségőr 9. Magánbába: 20, akik a szegény szülönöket is ellátják a városnak benyújtott számlára.

A város terjedelmes településére, erősen ipari és kereskedelmi jellegére, továbbá a szegények nagy tömegére figyelemmel, kívánatosnak látszik, hogy a m. kir. tisztiorvosok szá-

mát háromra, a városi orvosokét pedig nyolcra emeljék fel.

A bábák száma elegendő, mert a szegény és egyéb szülések nagyrészt a Bábaképző Intézet látja el. A Bábaképző Intézet 1941-ben 1194 szülést látott el és ebből 855 városi volt.

18.476 beteget ápoltak 1941-ben a városi kórházakban

A gyógyító tevékenység megnyitott, mert a hat városi orvoson kívül 167 magánorvos illetve szakorvos az magánygyakorlatot. A gyógyító ellátás szintjét nagyban emeli a több, jól berendezett és kitiűnő szakorvossal ellátott kórház. Nevezetesen: M. Kir. Állami Közkórház, Irgalmas Rend Kórháza, Szt. József Magánkórház, Izs. Kórház, Szt. László Tüdőbeteg Szanatórium, Városi Járványkórház. Ezen kívül katonai kórház is van. Utóbbi és a Bábaképző Intézetet kivéve, a nagyvárad kórházakban 1941-ben 1212 ágyon 18.476 beteget ápoltak 224.575 ápolási nappal. A városi orvosok 12.117 szegény beteget kezeltek és részükre 6719 vényt írtak. A gyógyszerellátást 20 nyilvános gyógyszerár biztosította.

Az elveszületések száma 1858, a halvaszületéseké 73, a halálozásoké 1659. Természetes szaporodás 199. Egy éven alóli halálozás 237. A zii-

mőkórházban elhaltak száma 202. Elvetelés 265.

Nagyvárad természetes szaporodása a román viszonyokhoz képest, ahol a rendelkezésre álló adatok szerint negatív előíeli arányszámokat látunk, lényegesen javult.

Természetes szaporodásunk talán jobb lenne, ha nem lenne háború, annak minden nehézségével. A oesemőhalálozás jobb az országos átlagnál, de sokkal rosszabb a többi törvényhatósági városok átlagánál.

A város gümőkóros halandósága nagyobb az ország és a törvényhatósági városok átlagánál. Aránylag sok az idegen gümőkóros halott, mert a városban több kórház és egy tüdőbetegszanatórium is van.

A halottkémlést a hat városi orvos végzi. A rendőri boncolásokat a közkórház pathológusa, dr. Beöthy Konrád egy. m. tanár vállalta, aki egyben a törvényes szakértője is.

Nagyvárad gyermekvédelme

A kisdédvök épületei nem mindenben felelnek meg a kívánalmaknak, főképpen a bérelt épületek. A városi óvodák saját épületeinek tatarozási munkálatai már megindultak és remélhetőleg rövidesen sikerül valamennyit rendbe hozni. A bérelt épületeket, amikor lehetséges, saját épületekkel kell pótolni. Állami óvodáink száma 16 a felekezeti jellegűeké 4. Ma még egy magánóvoda is működik. Az állami óvodák közül négy kétóvónós, kettő pedig napközi otthonos módon működik. A napközi otthonos óvodák részére a főzést a

városi Nép- és Családvédelmi Alap végzi és az étkeztetést is maga bonyolítja le. Ugyancsak az ONCSA egészíti ki a napközi otthonos óvodák felszerelését, de az így juttatott tárgyakat maga tartja leltárban. A hőlesőde kérdése megoldatlan.

Az Állami Gyermekmenhely férőhelye 1941 végén 114 ágy volt, amely azóta 225 ágyra gyarapodott. A városi menhelyi telepen 125 gyermeket helyeztek el. A gyermekek telepörvosi ellátása zavartalan.

Decentralizált egészségvédelmi szolaálat

A román uralom idején Nagyváradon folyt egészségvédelmi tevékenység nagy súlyt helyezett a gyógyító munkára. A magyar uralom újra átvétele óta igyekszünk az egészségvédelmet eredeti elgondolás szerint művelni, ha a nehéz viszonyok miatt nagyobb súlyt helyezzünk is a kellenél a szociális munkára. Az általános egészségvédelmi szolaálat decentralizált formában dolgozik.

Van egy központi egészségháznak, amelyben a tüdő- és nemibeteg gondozáson kívül egy tanácsadó helyiség is helyet foglal; ez utóbbin kívül még négy tanácsadó helyiségünk van, a város különböző pontjain. Ugyancsak a központi egészségházból kapott otthont a zöldkeresztes népelemezési (főző) tanfolyam is egy konyhával és egy éléskamrával.

Az egészségvédelem szociális munkája

Az általános egészségvédelmi szolaálatnál egyelőre csak hat védőnő dolgozik. 1941-ben a tanácsadásokon 14.848-an jelentek meg, a családlátogatások száma pedig 3056 volt. Az iskolamunka még éppen a védőnők kevés száma miatt

nem indulhatott meg.

Jelentős az egészségvédelmi szolaálat szociális munkája is. Zöldkeresztes ingyen tejakcióra 36.348 pengőt fordítottunk, amelyből 115.069 liter tejet juttattunk 8525 egyéneknek. Női tejakcióra

2480 pengőt fordítottunk, illetve 14 veszélyeztetett csecsemőt láttunk el hosszabb időn át nőitejével. Az ingyen cukorakció révén 18.200 kgr. cukrot juttattunk 7480 egyéneknek. Kelengyeakciónk jelentősebb mértékben csak 1942-ben indult meg.

Általában arra törekszem, — fejezi be jelentését dr. Heinrich Béla, — hogy az egészségügyi és egészségvédelmi munka minőségben és mennyiségben is évről-évre nőjön.

(A vármegye helyzetéről szóló jelentést holnap közöljük.)

Szombaton tartják meg a szabadegyetemi előadást

Ádám Jenő a Zeneművészeti Főiskola tanára a magyar népzeneről tart előadást

A Szabadegyetem vezetősége lapunk útján értesíti a közönséget, hogy a szabadegyetemi előadások ezúttal ismét csütörtöki napokon tartanak. A legközelebbi előadásra f. hó 30-án, szombaton délután 6 órai kezdettel kerül sor. A magyar népzene kiváló ismerője, művelője és terjesztője, a Rádióból jólismert Ádám Jenő, a m. kir. Zeneművészeti Főiskola tanára az előadó, témája: a magyar népzene. Ádám Jenő tanár előadása nem kevésbé érdekesnek és hangulatosnak ígérkezik. Előadásának vázlatát lapunk útján fogjuk még ismertetni.

MAGYAR HŐSÖK

Hegyi János őrvezető hősiessége

Kiváló személyes bátorságával és talpraesettségével vívta ki előjárói és bajtársai elismerését Hegyi János őrvezető, egyik utászszázalójunk tisztese.

1942. szeptember 27-én éjszaka, amikor osztagával drótkadályokat telepített saját védővonalunk elé, embereitől feladata teljesítése közben messzebbre távozva arra lett figyelmes, hogy a tőle mintegy 40 lépésnyire fekvő horhosban gyanus mozgás van. Haladéktalanul világító től ténny lött ki és annak fényénél megállapította, hogy a horhosból egy erős szorjot gyalograj kúszik a közelben levő géppuskafélszék felé. Az ellenséges csoport látván felfedeztetését, azonnal géppuskatűz zúdított és kézigránátokat hajított a géppuskaállítás ellen, hogy azt mégis leküzdje. Hegyi őrvezető a nála levő két kézigránáttal igyekezett veszélybejutott géppuskás bajtársainak segíteni, akik közül ekkor már hárman harcra keletlenek lettek. Fokozta a veszedelmet az, hogy a géppuska nem ártotta a horhos holterében meghúzódó ellenségnek. Hegyi őrvezető tehát a mellette levő golyószóróhoz ugrott, hogy azzal szorja szét a támadókat. Szerencsétlenségére a golyószóró is elakadt. A hősekkü őrvezető másodpercek alatt szétzedte a fegyvert és üzembe helyezte úgy, hogy annak kezelője is felvehette a harcot a szorjatrajjal. Hegyi őrvezető lélekjelenlétének köszönhető, hogy az ellenséget kézigránáttal, valamint a golyószóró hatásos tűzéval sikerült visszahűzni, miközben a szorjatraj súlyos veszteségeket szenvedett.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI ÖRSZÓ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40,
félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem adjuk vissza

34 OLASZ TÁBORI LEKÉSZ HALT EDDIG HÓSI HALÁLT. Róma. (MTI.) A Stefani lap hosszabb cikket szentel az olasz tábori lelkészek tevékenységének. A mostani háborúban 34 olasz tábori lelkész lelte halálát, 50 megebesült, 160 fogságba esett és tíz eltűnt.

Edelsten ellentengernagyot az angol hajóhad vezérkarának második főnöke neveztek ki. Amszterdamból jelentik: (MTI) A NTI jelenti: A brit hírszolgálat közlése szerint az angol király Edelsten ellentengernagyot az admirális lordmegbízottjává és a hajóhad vezérkarának második főnökévé nevezte ki. King altengernagyot a szövetséges tengerészhöz főszekért-tiztnek nevezték ki.

UJABB ADOMÁNYOK HONVÉDEK RÉSZÉRE. A nagyváradi munkások újabb áldozatkészségről tettek tanúságot. A Nemzeti Munkaközpont munkások csoportjához tartozó Falk kefégyár munkásai a honvédek részére 34 pengőt gyűjtöttek. Az összeget továbbítás céljából lapunkhoz juttatták és azt szerkesztőségünk a hadbavonulak hozzátartozóinak támogatása letéti számlájára utalja át Budapestre. A munkások hazafias megmozdulása a legnagyobb elemerezt érdemli.

Felmetszette feleségének és önmagának a hasát egy részeg kolozsvári mézáras. Kolozsvárról jelentik: (MTI) Besenyei Albert mézáras hétfőn éjszaka ittas állapotban tért bába és ráta madt feleségére, akinek éles késsel felmetszette hasát, majd saját hasát vágta fel. Kifejének hasát is fel akarta metszeni, de a lakásban levő rokonának sikerült a gyereket megmenteni. Az asszonyt súlyos állapotban szállították kórházba. Besenyei Albert sérüléseibe rövidesen behalt.

TAKARÉKOSÁGI JELSZÓ A MOZGÓKÉPSZINHÁZAKBAN. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A belügyminiszter az érdekelt miniszterekkel egyetértően elrendelte, hogy valamennyi mozgóképnyelvű engedélyese köteles a nemzetvédelmi propaganda miniszter részéről filmszalagon rendelkezésre bocsátott takarékosági jelmondatot további intézkedésig minden előadásán, a játékfilm bemutatását közvetlenül megelőzően levetíteni.

Váratlanul meghalt Moffat kanadai amerikai követ. Genfből jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Moffat, kanadai amerikai követ, newyorki jelentés szerint, vacsérnap váratlanul meghalt. Hull külügyminiszter leghehetségebb munkatársa és legjobb barátja volt.



Füstbombával kényszerítették megadásra a feleségére fejszével támadó borbély-segédet

A Pest írja: Szolnokról jelentik: Ifj. Marton Mihály 42 éves rákócizfalvai borbélysegéd, aki szándékos emberölés miatt már büntetve volt, rossz viszonyban élt feleségével és néhány hónapja külön is laktak. Tegnapelőtt fejszével állított be felesége lakására. Az asszony attól félt, hogy megöli és ezért magára zárta az ajtót. Marton fenyegetőzött, hogy agyonüti. Egyben hozzáfogott, hogy a fejszével betörje a lakás ajtaját. Az asszony a hátsó kisablakon kimenekült és a csendőrségre futott. Amikor Marton felfeszítette a lakót.

üres volt a szoba. Felesége keresésére akart indulni, amikor észrevette a közelébe osendöröket. Visszaszaladt a lakásba, eltorlaszolta magát és nem jött ki a csendőrök többszöri felszólítására sem. Az egyik osendőr megkerülte a házat és észrevette, hogy a kisablak, amelyen az asszony kimenekült még nyitva van. A csendőr füstbombát dobott a lakásba. A füst elborította a lakást mire Marton megadta magát Szándékos emberölés kísérletének büntette miatt letartóztatták és bekísérték a szolnoki ügyészség fogházába.

SZAKSAJTÓ KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN. A MTI. jelenti: Az Országos Magyar Sajtókamara szaklap-elosztálya a Műcsarnokban szaksajtókiállítást rendez, amelyet hétfőn nyitott meg Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter.

Kilencvennégy gyümölcsöt hozott a Magyarországon felnevelt első narancsfa Golobios Károly tékfalusi szíjgyártómester már nyolc év óta kísérletezik magyar földbe átültetett narancsfával. Fája az idén termett először és 94 darab narancsot adott. A fát magról nevelte, nyáron a szabadban tartotta és langyos vízzel öntözte. A fa körülbelül három méter magas és gyümölcsei akkorák, mint az olasz narancsok. Golobios Károly ebből az első termésből több magot ültet el, de a dugványokat a jövőben már nemcsak szobában neveli, hanem kísérletet tesz a narancsfa szabadban nevelésére is.

200 PENGŐ — 60 KILOGRAMM BUZA ELREJTÉSÉÉRT. Nagyvárad. Saját tud. Brüder Ignác margittai kereskedő padlásán az elmúlt év tavaszán a csendőrség 60 kilogramm búzával többet talált, mint amennyire neki és családjának a törvény értelmében szükséges lehetett. Brüder ellen ezért eljárás indult és a nagyváradi törvényszék kedden délelőtt vonta felelőségre. A vádlott a bíróság előtt azt vallotta, hogy a búzát be akarta szolgálatni, a termény behozatala utáni napon azonban ünnep volt és ezért nem tudott a törvény rendelkezésének eleget tenni. A bíróság a vádvalamint a védbeszéd elhangzása után Brüder Ignácot bűnösnek mondotta ki közszükségleti cikk jogtalan elvonásának vétségében és ezért 200 pengő pénzbírással sújtotta. Az ítélet jogerős.

Magyar és német háborús festők kiállítása a Nemzeti Szalonban. A MTI jelenti: A magyar-német társaság a budapesti Nemzeti Szalonban kiállítás keretében mutatja be azoknak a festőművészeknek és rajzolóknak a műveit, akik a háborút az arcvonal közvetlen közelében fegyverrel küzdő bajtársaikkal egyetemben éltek végig. Január hó 27-én délben nyílik meg a képkiallítás a honvédelmi miniszterium és a német véderő főparancsnokának rendezésében, amely a német és magyar háborús festőknek és rajzolóknak műveit mutatja be.

A PÉCSI NEMZETI SZÍNHÁZ A HONVÉDCSALÁDOKÉRT. Pécs. (MTI.) A pécsi Nemzeti Színház január 25-én kezdődő hét bruttó bevételűnek 10 százalékát felajánlotta a Fémáramú Asszony honvéd-családokért inltott alkötője javára.

Véres utcai verekedés muzulmán tömegek és amerikai katonák között. Tangerből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Pénteken Elidában utcai verekedés során megöltek két amerikai katonát. Egy amerikai őrjárat, amelyet a muzulmán tömeg ellenséges kiáltásokkal fogadott, rátámadt az utca közönségére, azonban a muzulmánok revolverekkel védekeztek. Két amerikai katona súlyosan megebesült és a kórházban rövidesen bele is halt sérüléseibe. A gyilkosoknak sikerült elmenekülniük. A megszállt hatóságok sok embert letartóztattak, a tetteseket azonban, bár díjat tűztek ki fejükre, eddig nem sikerült elfogni.

A búzázaloglevelek törlesztési kulcsa A MTI jelenti: A Péztintézet Központ közli, hogy a búzázaloglevelekben folyósított s búzáértékre szóló kölcsönök törlesztési részleteinek befizetésekor és a búzázaloglevelek kamatszelvevényeinek beváltásakor február hónapban atszámítási kulcsként egy mázsa búza fejében 30 aranypengőt kell alkalmazni.

MEGTALÁLTAK AZ ELTŰNT REPÜLŐGÉPET. Amszterdam. (MTI.) A NTI. jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Luellenél szétzúzva megtalálták azt a vizirepülőgépet, amelyen English Ollen tengernagy és 18 más utas szerencsétlenül járt.

Község, ahol minden család asztalán ott van a Szentírás. Pest vármegye Uszód községének lakossága elhatározta, hogy minden katolikus csalátnak be kell szereznie az újszövetségi szentírást. Az elhatározást hamarosan tett követte és a község egyházközsége a szegényebb családok számára ingyen megvette a szentírást. Ma Uszódon minden család asztalán ott van az újszövetségi szentírás, amely a téli estéken a családok legkedvesebb olvasmánya.

Szolgálatos gyógyszertárak:
II. CSOPORT:
ARANYAS gyógyszertár, Szt László tér 6. (M. Kain E.) 25-74.
FEHÉR KERESZT gyógyszertár Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.
SZENT LÁSZLÓ gyógyszertár, Szent László tér 1. (K. Hegedűs I.) 10-29.
NEMZETI gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

Kávéházakban és vendéglőkben kártya Magyar Lapok at.

Családi öröm dr. Gagyi József igazgató-főorvosnál

Dr. Gagyi Józsefnél, az állami gyermekmenhely igazgató-főorvosánál örvendetes családi esemény volt a napokban a harmadik fiú megérkezése. Endrét, — mert a szent keresztségben ezt a nevet kapta — igaz szeretettel fogadták szülei és testvérei. Leányt vártak a Gagyi-családban, de a leány csak később lesz esedékes, mert családi hagyomány, hogy csak a hetedik, nyolcadik jövevény tartozik a gyöngébb nemhez. Öszinte szerencsekívánatainkat fejezzük ki az úton is a kis Endréhez.

Szülők figyelmébe!

A február havi tanuló-bérleteket már január hó 27-től kezdve meg lehet váltani az IBUSZ menetjegyirodájában és azok már január 27-től jogosítanak az utazásra. Nagyváradi Városi Vasut Rt.

Komolyan foglalkozik a város a gázüzem felállításával

Nagyvárad. Saját tud. Tudvalevőleg a város vezetői már régebben foglalkoztak a városi gázgyár üzembelhelyezésével. Az ügy iránt már érdeklődött egy nagy müncheni cég, amely komoly ajánlatot tett a városnak. A müncheni nagy cég ajánlatának komolyságát jelent az a tény, hogy a tervek mellett legutóbb elküldötte a városnak a szerződésminimát is. Dr. Soós István polgármester ezt a szerződésminimát most kiadta tanulmányozás és javaslattétel céljából dr. Thury László városi főügyésznek azzal, hogy legkésőbb az áprilisi közgyűlés készítse elő az ügyet. Bazilli Mihályt, a villamosművek igazgatóját pedig felkérte arra, hogy az iparügyi miniszteriumban érdeklődjék meg, nem lehetne-e Nagyvárad gázkérését hozzákapcsolni az erdélyi földgáz értékesítésének kérdéséhez. Anál is inkább, mert a müncheni nagy cég ezzel a kérdéssel is foglalkozik.

Nagyvárad thj. város polgármestere 57.100—1942. szám.

Versenyta gyalási hirdetmény

Nagyvárad thj. város népfürdőjének üzembelhelyezéséhez szükséges lentebb felsorolt butorzat és vászonnemű leszállítására területileg korlátozott nyilvános versenyta gyalást hirdetek. A költségek költségvetésileg biztosítva vannak. A versenyta gyalási és szállítási feltételek a hivatalos órák alatt a városgazdasági ügyosztálynál (város-háza II. em. 26. sz.) megtekinthetők. Az ajánlatok a gazdasági ügyosztály által rendelkezésre bocsájtandó úrlapon 1943. évi február hó 6. napján délelőtt 10 óráig a városgazdasági ügyosztálynál nyujtandók be. A beérkezett ajánlatok ugyanezen a napon délelőtt 11 órakor lesznek a városgazdasági ügyosztálynál felbontva. Nagyvárad 1943. január 25.

Dr. Soós István, s. k. polgármester.

Hétfőn és csütörtökön edzenek Nagyvárad atlétái és kosárlabdázói a premontrei gimnázium tornatermében

A helyi atléták edzését a jövő hétfőn és csütörtökön este 6 órai kezdettel tartják meg a premontrei gimnázium tornatermében.

Az NSE külön is felhívja atlétáinak és kosárlabdázóinak figyelmét a fenti edzési napokra, hogy azon minél szorgalmasabban jelenjenek meg.

Elkészült a sportegyesületek új alapszabály mintája

Mint értesülünk, a nyomtatványokat készítő nyomda már leszállította az OSK-nak a sportegyesületek új alapszabálymintaát a vonatkozó felvilágosító magyarázatokkal. Az egyesületek az Alkotmány-u. 3. szám alatti épületben vásárolhatják meg a füzetet. Egy füzet ára az alapszabálymintaával 1 pengő, de miután az alapszabályokat 5 példányban kell bemutatni, célszerű mindjárt 5 példányban megvásárolni a szabad lapokból összeállított füzetet. A vidéki egyesületek 20 filléres bélyegeken küldhetik be a füzet árát az OSK-nak és akkor postán kapják meg a füzetet.

Mi újság a piacon?

Gyümölcsfélék: (közepes felhozatal)
Alma 1.20—1.60—3, narancs 5.50—6, citrom drb. 0.30—0.40, körte 1.60—2.40 pengő kgr.

Zöldségfélék: (közepes felhozatal)
1 kgr répa 24—30, hagyma 32, káposzta 30—60, kgr 30, olasz 40—60, kgr 40, cékla kgr 24—30, petrezselyem kgr 34—40, karalábé 20—30, kgr 30, zeller 10—30, retek 10—20, torma 10—30 fillér, spenót 4—5 P.

Élőállatok: (közepes felhozatal)
Szarvasmarha (vágó) kgr 1.20—1.40, fejőstehén 600—1200, szopósborjú kgr 1.60—1.70, 1 drb igásló 350—900, 1 drb parádéslo 900—1350, 1 pár kismalac 45—60 pengő.

Tejtermékek (gyenge felhozatal)
1 kgr vaj 6.80—7.70, juhtúró 3.40—4.10, tehéntúró 1.25—1.35, tejfel 1.50—1.70, 1 kgr sajt 3—3.40 pengő.

Kenyérfélék:
1 kgr egységcs kenyér 42 fillér.

Hal-félék: (gyenge felhozatal)
1 kgr súlyú ponty 380, élő 4.20, csuka 3.50, apró hal 2.20—2.50 P.

Szárnyasfélék: (gyenge felhozatal)
1 pár csirke kgr 4.60, hizott liba 4.90, sovány liba 4—4.90, hizott ruca 4.70, sovány ruca 4—4.70, tyúk 4 pengő kilónként, 1 drb tojás 20—24, kgr 3.90—4.10 pengő.

Húsok:
Marhahús 3.70, növendékmarha 3.70, juhhús 2.40, bárányhús 2.40, bivalyhús 3.30, zsir 3.80 pengő kgr.

Olvassa és teressze a Magyar Lapokat

SPORT

Zavartalanul folynak a NAC tornatermi edzései

Mint már jelentettük vasárnap délelőtt a NAC csapata is megkezdte tornatermi edzéseit. Az eredeti terv szerint úgy volt, hogy a Szent László gimnázium most újjávarázsolt tornatermében folynak le az edzések, azonban az új tornaterem még nem készült el teljesen és így a Szilágyi Er-

gimnázium tornatermében zajlott le vasárnap az első edzés. A fiúk nagy kedvvel mozogtak, s Szuhovszki testnevelési tanár igen meg volt elégedve a fiúk erőnlétével.

Ma este 6 órakor ismét a leányzsebet leánygimnázium tornatermében zajlott le vasárnap az első edzés.

Férőruhákat, használtakat legjobban árón vehet, eladhat **MOLNÁR** használatra üzletben Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

Ujra fellendül a téli sport a keményebb időjárással

Későbbre halasztották a meglágyult idő miatt elmaradt vasárnapi műkorcsolyázó bemutatót. Szerdán NSE—KISOK válogatott jégkorong mérkőzés

A téli sportnak nagy hátránya a nyári sportokkal szemben, hogy még jobban ki van téve az időjárás szépségének. Egy erősebb napsütés, egy kis langyos szél elegendő ahhoz, hogy a leggondosabban előkészített téli sportversenyt keresztül huzzza.

Igy járt a vasárnapi NSE műkorcsolyázó bemutató. Váratlanul megenyhült az idő már szombaton és vasárnapra úgy megpuhult a jég, hogy le kellett sürgönyözni a fővárosi műkorcsolyázókat, s a rossz jég miatt kénytelen volt a jégpálya vezetősege alkal-

masabb időre halasztani a kitűnőnek ígérkező műkorcsolyázó bemutatót.

Az NSE jégkorongozói a jég javulásával ismét edzésbe álltak. S a jó formában levő együttes szerdára már versenyt is tűzött ki. A helyi Kisok válogatottat látja vendégül, s ahogy a diák jégkorongozók képességeit ismerjük, igen érdekesnek és nívósnek ígérkezik a tervezett mérkőzés.

Az NSE—KISOK jégkorong mérkőzés szerdán este 7 órakor kezdődik, előtte Trimmel Ferenc ifjúsági műkorcsolyázó bajnok és Hermann dr tartanak bemutatót.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **ACS TIBOR**, Széchenyi tér 6. órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása

Budapesti Csokor—Várad Csokor kosárlabda mérkőzést rendeznek február 7-én

A női kosárlabdázó sport mind kedveltebbé válik a nagyközönség körében, s ma már, ha ilyen mérkőzést rendeznek valahol, annak már előre el lehet könyvelni erkölcsi sikerét.

Ez a gondolat vezette a helyi Csokor vezetőségét akkor, amikor február 7-re lekötötte a fővárosi Csokor kosárlabdázóit egy barátságos mérkőzésre. A mérkőzést a Szent László gimnázium korszerűen berendezett

tornatermében tartják meg. Előtte a fővárosi Csokor tornabemutatót, Trimmel Ferenc pedig görkorcsolyázó bemutatót tart.

A helyi Csokor szorgalmasan készül a nagynevű fővárosi kosárlabdázók ellen s minden szerdán és pénteken este 6 órai kezdettel kiadós edzést tartanak a premontrei gimnázium tornatermében.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

Kedden és szerdán este: Törtetők, a Kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka

Kedden és szerdán este a Kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátékában Illés Endre: *Törtetők* című karikatúrája kerül színre. Bérletszűnet. Mérsékeltan felémelt helyárak.

Csütörtökön este Raffay Erzsé, a m. kir. Operaház tagjának felléptével *ünnepi diszeloadás*. — Színre kerül Strauss *Denevér* című nagyoperettje. Az előadás tiszta bevétele a Kormányzó né Őfőméltósága akciójára, a hadbavonultak és elesettek hozzátartozói-

lak téli megsegítésére fordítottak. Mérsékeltan felémelt helyárak. Felülfizetéseket a színházi pénztár elfogad a nemcs eétra es hírlapilag nyugtáz.

Pénteken este, szombaton este, vasárnap este *Jurik* Julesi első felléptével Farkas Imre legszebb operettje a *Nótás kapitány* van a színház műsorán. Pénteken premier bérlet, szombaton A-bérlet.

Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel *nagy gyermek-előadás* *olcsó helyárakkal*. Színrekerül: *Bab-*

szem *Jankó* című nagy gyermek-operett. Sok ének és tánc. Jegyek már válthatók.

Vasárnap délután Kovács Irén felléptével *Cirkusz hercegnő* e. nagyoperett kerül színre *olcsó helyárakkal*.

BULLA ELMA február 1—2—3-án vendégszerepel az ESKÜVŐ című színjátékban. *felémelt helyárakkal*. Február 1-én premier bérlet, 3-án A-bérlet. — A mélyen tisztelt bérletközönség bérletjegyük felmutatása mellett páholynál 8 pengő, zsöllyénél 2 P, körszéknél 1.30 P rúfzetés mellett a színházi pénztárnál magkapják helyeikre szóló napi jegyüket vasárnap déli 12 óráig. Vasárnap délig ki nem váltott helyeket eladja a pénztár.

HETI MŰSOR:

Kedden és szerdán este: Törtetők (A kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka.)

Csütörtökön este: Denevér, diszeloadás. (Raffay Erzsé felléptével.)

Pénteken este: Nótás kapitány. (Jurik Julesi első fellépte) premier bérlet.

Szombaton délután: Babszem Jankó. (Gyermek előadás.)

Szombaton este: Nótás kapitány, A-bérlet.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Egy téli férfi kabát jó karban eladó. Érdekezni Petrucz Tibor, Gillányi-ut 82. szám. 701

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarján oras-ekszerező, Rákóczi-ut 8, 185

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ekezerész, Rákóczi-ut 3. 356

Eladók regények. Dr Baditz, Miekolc. 611

Ingatlan

Olcsó telket keresek. Cím a kiadóban. 694

Moskovits József utca 2. számú ház olcsón eladó. Érdeklődni: Rimanóczy-utca 4. szám, emelet, ajtó 7. 702

Állást nyec

Gépész tanuló felvevő az Apollo filmszínház. 705

Lakás

Butorozott szobát fürdőszoba használatra keresek a központban. Cím a kiadóba kérek. 704

Hűlőféle

Jó kézírással másolásokat vállalkoz. Cím a kiadóba kérem.

VARROGEP javítása, alkatrészek Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Elveszett

Elveszett katonai igazolványi lap Decher Jenő névre. — Megtaláló benne lévő pénzt megtarthatja, könyvet kiadóiatalba hozza. 703

KIADÓTULA IDONOS
SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R. T.

74-es feliról szerkesztő vezérlő kiadó.
Dr. Poál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépen. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.